

nem delu pri nas »kljub vsemu, kar je bilo ali prevedeno iz njegovega dela ali pisano o njem, v bistvu le premalo poznamo (npr. *Simfonije*, pesmi, eseje itd.). Da bi ga slovenskim bralcem čimbolj in neposredno približal, sem ga zato moral pogosto citirati v izvorniku, hkrati pa sem se tem z dokazi podprl in pojasnjeval svoje meditacije. Za večino je pri nas Krleža znan predvsem le kot avtor *Glembajevih*, *Balad Petrice Kerempuha*, romana *Vrnitev Filipa Latinovicza* in nekaj novel, kar ni niti desetina njegovega dela. Tudi te meditacije so le fragmentarno opozorilo.

Ljerka
Car-Matutinović

Pesmi

TVOJE Povsod so z mano tvoje hitre rōke
 ROKE (samo dlani ne stegneš da po njih bi stopala)
 od tvojih rok ki nežno okoli mene
 kot da sem od zmerom
 (samo dlani ne stegneš da po njih bi stopala)
 čutim jih pod modrim nebom
 tvoje rōke ki nenehoma šušče okoli mene
 opogumljajo me
 in se nasmihajo ko hodim
 (samo dlani ne stegneš da po njih bi stopala)
 v mislih mi je neka roka očetova
 (kako je daleč vendar pa tako vsa blizu)
 tvoje budne in potrpežljive rōke
 (samo dlani ne stegneš da po njih bi stopala)

KOT Moj glas
 PRELOMLJEN moj pusti glas
 KRIK kot prelomljen krik
 ljubezni
 odzvanjaš preko sinjega neba
 ki v njem ničesar ni
 samo jeklene ptice
 osvajajo prostorje
 ki smo ga hoteli ga že videli
 kako izginja izginja
 v nedokončanem dnevu
 v nedokončani noči
 v svetu
 ki potaplja se v nedokončanost
 kar smo radi označevali s srcem
 zmédeno v nedokončanost diha

kot prelomljen glas
 moj glas
 moj pusti glas

ČE BI BILO Če bi bilo odvisno od mene, si dejal, če bi bilo odvisno od mene
 ODVISNO bi bil zmerom poleg tebe, vse do konca, vse nesreče tega sveta
 OD MENE ločiti naju ne bi mogle, če bi to bilo odvisno od mene
 Vse bi storil da Ljubezen ki te muči bi bila uslišana
 da tvoja duša ki v daljave v hrepenenju se zazira
 bi soroden stik našla veliko stikov
 ki povrnejo nam moč in smisel za vsakdanjost.
 Če bi bilo odvisno od mene, si dejal, bi razprostrtih rok te čakal
 in rôke bi odkrile vso Lepoto Sveta
 povsod bile bi tvoje in moje rôke, níkdar prazne
 (obvladujem se da ne bi kriknila besede
 besede ki bi me osvobodile more tega življenja)
 Če bi bilo odvisno od mene, si dejal, ne bi govoril ti da usoda nama
 je naklonjena
 ker delala sva mnogo in zaman
 a v srcu zadovoljstva ni bilo.
 Če bi bilo odvisno od mene, si dejal, ne bi govoril da ni tragično
 da dvoje pod zvezdami

jezera ločujejo, planine, morja
 ne bi mogel govoriti
 ker Ljubezen mora imeti smisel bliskosti in strastne oči
 ki poželenje v njih zori
 Če bi bilo odvisno od mene, ne bi ti govoril da sem zmerom tvoj
 to lepo laž kateri sem se vdal medtem ko je ob meni Druga
 ki me mami z glasom in privlači moje rôke.
 Če bi bilo odvisno od mene, sem dejal, ne bi govoril
 da potrpi in da bo čas že storil svoje
 vedoč da to je laž, ker Ljubezen je nestrpna
 in nerada čaka
 Če bi bilo odvisno od mene, je dejal, ne bi te užalil
 govoreč o egoizmu in vsiljivosti
 tedaj ko me želiš imeti poleg sebe
 ne deleč me s komerkoli, vedel bi
 da s srcem čutiš vso spremembo ki se je zgodila
 in ji ni pomoči. Če bi bilo odvisno od mene
 če bi bilo odvisno od mene, ne bi ti govoril
 da je ljubosumnost le zabloda tepcev
 vedoč pač da ne govorim resnice
 ker je ljubosumnost isto kot ljubezen
 z njo se spaja in iz nje izvira
 druga drugo brani, neločljivi sta, kjer sta.
 Če torej bi bilo odvisno od mene, ne bi ti delil nasvetov
 govoril ti da mirno ljubi druge
 kot jih ljubim jaz, četudi to nerad priznam
 ker laž je v srcu mojem.
 Če bi bilo odvisno od mene

KO SLEDNJI   Ko slednji vonj zamre
 VONJ ZAMRE   ko oslabijo naši čuti
                     ko odvrnemo oči od dneva
                     ko misel spremeni se v breme
                     ko med zidove se zapremo
                     ko preprosto ko

Mar ni to tisto srečanje
 po katerem ves dan hrepenimo

EVRIDIKA Tvoj temni glas
 Kot šum podzemeljskih vodà
 s tvojo me poltjo odeva
 daljava naju loči
 tvoja pesem spušča se hrumeč
 hrumeč se spušča
 in ne sluti
 mojih plašnih prsi

A NJEGOVE s hrbtom proti meni
 OČI (medtem pa zunaj sinji nébes
 TEMNELE SO dneva bivšega sijaj
 glas iz mikrofona
 vztrajno)
 njegove kretnje so potrpežljive in otožne
 (glas iz mikrofona
 brez prestanka)
 s hrbtom proti meni
 (zarja prek neba se vzpenja
 glas iz mikrofona
 kruto)
 njegove kretnje žalostne so in docela nekoristne
 (pisk jeklenih ptic
 s sivo barvo nébesa)
 njegove kretnje težke so in mučne
 s hrbtom proti meni
 govori govori govori
 (ta mali aparat v njegovih rôkah
 prekleto oddaljuje ga
 vse bolj in bolj)
 njegove kretnje utrujene so vse temnejše
 izgubljene
 (oči zastrte so s temo noči, ki je vse bližja)
 s hrbtom proti meni
 (tema okoli mene
 kakor muka
 kakor od stvarjenja sveta od prazáčetka
 začutila sem kako se nepovratno
 kako)
 znenada se približa mi počasi kot iz večnosti

a njegove oči temnele so
temnele
temnele

Prevedel Ciril Zlobec

Marjan
Rožanc

Intervju Sodobnost: Marjan Rožanc

Marjan Rožanc je zlasti zadnji dve leti živo prisoten v slovenskem kulturnem prostoru: z Ljubeznijo (zanj je 1980 prejel nagrado Prešernovega sklada), Vstajanjem mesa, Metuljem, Hudodelci in eseji, Iz krvi in mesa. Slednji morda najbolj kažejo svojskost pisatelja Rožanca. Prav zaradi izrazito osebnih gledanj in nenavadno iskrenih interpretacij svojih in človeških stisk (kar ni značilnost našega prostora in časa), je stekel pogovor z njim.

V svoji zadnji knjigi, Iz krvi in mesa, pišete o slovenskih mitih. Kot da v njej obračunavate s slovenstvom, se mi zdi . . .

Verjetno je ta knjiga res izraz mojega osebnega eksistencialnega protislovja, o katerem pišem. Po eni strani nisem prav nič Slovenca, po drugi strani pa sem s slovenstvom tako močno obremenjen, da mi ne preostane drugega, kot da se mu upiram s knjigami.

Ne poznam sodobnega slovenskega pisatelja, za katerega bi čutila, da ga problemi naroda obsedajo kot vas. Kaj to pomeni, da ste toliko bolj Slovenec ali toliko bolj tujec kot drugi?

Verjetno je res eno in drugo. Zanesljivo pa je, da sem bolj tujec kot drugi, saj prihajam s slovensko konstitucijo nenehoma v konflikt in se znotraj slovenskega naroda počutim zelo nesrečnega. Že to, da je naš prvi tekmovalni šport alpsko smučanje, ne pa nogomet, ki je veliko bolj evropski in materialno ter človeško zahtevnejši, mi gre strašansko na živce. To je pravzaprav pobeg za nacionalni plot in umik iz tekmovalne arene. Poleg tega se prek alpskega smučanja uveljavlja poniglavi individualizem nasproti kolektivismu, razvitejšemu organizmu.